Co-funded by the European Union

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

РЕЗУЛТАТИ АКТИВНОСТИ ПОСМАТРАЊА НА РАДНОМ МЕСТУ У ОКВИРУ ПРОЈЕКТА 2025-1-RS01-KA121-SCH-000308753

Посматрање на радном месту у Бечу од 26. до 30. јануара 2026. године у школи Mittelschule Singrienergasse 23, Vienna, Austria

Снежана Шашић

Мобилност наставнице разредне наставе Снежане Шашић у оквиру активности посматрања рада реализована је од 26. до 30. јануара 2026. године у школи Mittelschule Singrienergasse 23 у Бечу. Мобилност је пружила изузетну прилику за упознавање са организацијом рада аустријске школе, размену професионалних искустава са руководством школе и наставницима, учешће у настави и образовним активностима, као и упознавање са иновативним, инклузивним приступима усмереним на ученике. Искуство је директно допринело остваривању циљева нашег Еразмус плана, посебно развоју компетенција из области страних језика, дигиталних технологија, заштите животне средине, социјалних вештина и предузетништва.

Један од најзначајнијих исхода било је унапређивање компетенција из области страних језика и интеркултурне комуникације. Свакодневна комуникација са наставницима, ученицима и

руководством школе на енглеском и немачком језику допринела је већем самопоуздању, течнијем изражавању и способности комуникације у аутентичним образовним и социјалним ситуацијама. Рад у мултикултуралном школском окружењу пружио је драгоцену прилику за разумевање начина на који језичка и културна разноликост могу постати ресурс за учење. Културни програм у Бечу, који је обухватио посете значајним историјским, уметничким и културним локалитетима, додатно је допринео развоју интеркултурне свести и познавању европског културног наслеђа.

Мобилност је значајно унапредила дигиталне компетенције. Учесница је посматрала редовну употребу iPad уређаја, образовних апликација и дигиталних платформи за истраживање, презентације, квизове, израду постера и друге активности учења. Ови примери су показали како дигитални алати могу повећати самосталност, креативност, одговорност и активно учешће ученика. Искуство је пружило практичне идеје за интегрисање дигиталне технологије у разредну наставу и развој међународне сарадње путем eTwinning-a. Као директан наставак мобилности, сарадња са међународним колегама настављена је кроз четири eTwinning пројекта, чиме су створене могућности да ученици заједнички користе дигиталне алате, комуницирају на енглеском језику и развијају дигиталне, креативне и социјалне вештине.

Образовање за заштиту животне средине такође је било важан аспект мобилности. Учесница је посматрала практичне приступе одрживости, укључујући раздвајање отпада, рециклажу, повраћај пластичних и стаклених боца, компостирање отпада од хране, енергетску ефикасност и одговорно коришћење воде. Посебно је била значајна укљученост ученика у израду постера, презентација и реализацију експеримената повезаних са рециклажом и одговорним односом према животној средини. Ови примери показали су како се еколошка свест може развијати кроз практичне, интердисциплинарне активности усмерене на ученике. Стечено искуство биће пренето у матичну школу кроз активности које повезују екологију са природним наукама, математиком, исхраном и свакодневним животом. eTwinning пројекти „Global Eco Alliance“ и „ReMath – Recycling and Mathematics“ представљају конкретне могућности за наставак овог рада са међународним партнерима.

Мобилност је значајно допринела и развоју предузетничких компетенција и финансијске писмености. Посебно успешна активност била је образовна пословна игра „Поглед, укус, цена и амбијент – један град, пет ресторана, пет пословних модела“, коју је осмислила и реализовала учесница у сарадњи са наставницима и ученицима школе домаћина. Кроз ову активност ученици су анализирали цене, квалитет услуге, амбијент и различите пословне моделе, доносили одлуке и разматрали економске принципе у реалним ситуацијама. Активност је показала да се предузетништво може уводити кроз искуствено учење и истовремено развијати креативност, иницијативу, критичко мишљење, комуникацију, тимски рад и свест о финансијама.

Социјалне и емоционалне компетенције развијане су кроз посматрање инклузивног образовања, групни рад, часове социјалних вештина и кооперативне активности. Учесница је уочила висок ниво поштовања, емпатије, толеранције, солидарности и сарадње међу ученицима различитог културног, језичког и верског порекла. Пријатељски однос ученика и наставника представљао је аутентичан пример инклузивне школске културе у којој се сваки ученик подстиче да учествује.

Ове праксе пружиле су драгоцене идеје за јачање социјалног и емоционалног учења, вршњачке подршке и сарадничког учења у сопственој школи. eTwinning пројекат „Postmen of Happiness and Emotion Detectives“ додатно ће подржати ове циљеве кроз међугенерацијско менторство, емоционалну писменост, емпатију, сарадњу и дигиталне активности.

Мобилност је такође проширила разумевање организације школе, интердисциплинарне наставе и улоге наставника као фасилитатора учења. Посматрање наставника који повезују различите предмете и подстичу ученике да примене знање у практичним ситуацијама пружило је идеје за функционалније, интегрисано и пројектно учење. Искуство ће бити подељено са колегама путем презентација, радионица, стручних састанака и примера добре праксе. Стечене методе биће прилагођене разредној настави кроз практичне задатке, дигиталне активности, мале предузетничке пројекте, еколошке активности и међународну сарадњу.

У целини, планирани исходи учења су у потпуности остварени. Мобилност је ојачала професионалне, језичке, дигиталне, интеркултурне, еколошке, социјалне и предузетничке компетенције учеснице и пружила конкретне примере добре европске образовне праксе. Најважније је то што мобилност није резултирала само професионалним усавршавањем већ и одрживим активностима које су уследиле након ње, укључујући четири eTwinning пројекта и преношење иновативних метода ученицима и колегама. На овај начин, искуство из Беча директно доприноси дугорочним циљевима Еразмус плана, интернационализацији школе и унапређивању квалитета и релевантности образовања.

Александар Мировић

Мобилност наставника историје Александра Мировића у оквиру активности посматрања на радном месту реализована је од 26. до 30. јануара 2026. године у школи Mittelschule Singrienergasse 23 у Бечу. Активност је пружила могућност за посматрање наставе и учења у аустријској школи, размену искустава са наставницима, упознавање са иновативним приступима усмереним на ученике и јачање професионалних, интеркултурних и личних компетенција. Мобилност је била уско повезана са циљевима нашег Еразмус плана, посебно са развојем компетенција из области страних језика, социјалних вештина, дигиталних технологија, предузетништва и заштите животне средине.

Током мобилности учесник је посматрао часове енглеског и немачког језика, математике, техничког образовања, текстила и дизајна, кувања, физичког васпитања, биологије, географије, социјалних вештина и информатичких технологија. Посматрана пракса показала је значај активног учења, практичних активности, тимског рада, комуникације и повезивања школског знања са ситуацијама из реалног живота. Посебно су били драгоцени часови техничког образовања, текстила и дизајна, током којих су ученици самостално радили, планирали активности и израђивали практичне производе. Ови приступи показали су како образовање може развијати креативност, одговорност, вештине решавања проблема и предузетничко размишљање. Учесник је стекао идеје које може применити у сопственој настави и у интердисциплинарним школским активностима.

Развој страних језика био је важан елемент мобилности. Комуникација са аустријским колегама и ученицима пружила је аутентичне могућности за коришћење енглеског и немачког језика у реалним животним и образовним контекстима. Часови енглеског језика били су усмерени на комуникацију и интеркултурно разумевање, док је час немачког језика заснован на песми „Лорелај“ повезао учење језика са културом и тумачењем. Посебно корисна активност била је израда туристичког блога о Бечу, коју је иницирао учесник, а која је објединила функционалну употребу енглеског језика, креативност, тимски рад и дигиталне компетенције. Овакве активности показале су како се страни језици могу интегрисати са историјом, културом, туризмом и другим предметима у смисленим контекстима.

Мобилност је значајно допринела развоју дигиталних компетенција. Током посете Шенбруну ученици су користили iPad уређаје и дигиталне апликације за истраживање историјских садржаја и решавање задатака. На часовима информатике пажња је била усмерена на безбедно и сврсисходно коришћење дигиталних алата, док је активност израде туристичког блога показала како технологија може подржати креативно изражавање, сарадњу и учење. Ови примери пружили су учеснику практичне идеје за увођење дигиталних ресурса у наставу историје и подстицање ученика да постану самосталнији и одговорнији корисници технологије.

Социјалне и интеркултурне вештине развијане су кроз сарадњу са ученицима и наставницима, тимски рад, спортске активности, кување и разговоре о култури и свакодневном животу. Припрема традиционалних аустријских јела подстакла је комуникацију, сарадњу, одговорност и предузетничко размишљање, док су активности на физичком васпитању наглашавале поштовање правила, међусобну подршку и одговорност према групи. Учесник је такође имао прилику да представи аспекте историје, културе и традиције свог краја, чиме је допринео интеркултурном дијалогу и међусобном разумевању.

Образовање за заштиту животне средине обрађивано је посебно на часовима биологије кроз теме екологије. Употреба интерактивног квиза створила је подстицајно окружење за учење и подстакла активно учешће и интересовање за еколошке теме. Учесник је препознао могућности за интегрисање еколошких питања у наставу историје и интердисциплинарне активности, посебно кроз проучавање односа између људи, друштва, културног наслеђа и животне средине. Посете Шенбруну и другим културним локалитетима такође су пружиле могућност за размишљање о очувању културног и природног наслеђа.

Мобилност је ојачала педагошке и дидактичке компетенције учесника и пружила конкретне примере добре праксе који се могу прилагодити школском контексту. Искуство ће бити подељено са колегама и интегрисано у наставу и школске активности кроз интерактивне задатке, пројектно учење, дигиталне алате, интердисциплинарне активности и већи нагласак на комуникацији, тимском раду и практичној примени знања. Мобилност је на тај начин директно подржала циљеве Еразмус плана и допринела дугорочној интернационализацији школе и унапређивању квалитета наставе.

Нада Тијанић

Мобилност наставнице српског језика и књижевности Наде Тијанић у оквиру активности посматрања рада реализована је од 26. до 30. јануара 2026. године у школи Mittelschule Singrienergasse 23 у Бечу, истовремено са групном мобилношћу ученика у оквиру програма Erasmus+. Мобилност је пружила прилику за посматрање савремених наставних пракси у вишејезичној и мултикултуралној школи, размену искустава са аустријским колегама и учешће у настави и интердисциплинарним активностима. Искуство је директно подржало циљеве нашег Еразмус плана, посебно развој компетенција из области страних језика, социјалних вештина, дигиталних технологија, заштите животне средине и предузетништва.

Значајан исход било је развијање вишејезичких и интеркултурних компетенција. Учесница је посматрала и учествовала у часовима који су реализовани на немачком и енглеском језику и имала прилику да комуницира са наставницима и ученицима различитог језичког и културног порекла. Посебно је била значајна двојезична немачко-српска настава заснована на легенди о Лорелају, током које су ученици истраживали књижевне и културне сличности и разлике. Учесница и ученици из Србије представили су PowerPoint активност у којој су упоредили немачку легенду са српским књижевним мотивом „Девојка и риба“, подстичући интеркултурно разумевање, књижевну интерпретацију и комуникацију. Ово искуство показало је како књижевност и учење језика могу постати снажна средства интеркултурног дијалога и европске сарадње.

Мобилност је такође пружила драгоцен увид у инклузивну наставу усмерену на ученике. Током часа енглеског језика заснованог на бајкама, ученици су радили у групама, бирали приче помоћу таблета и израђивали постере и кратке видео-презентације користећи различите материјале. Ученици којима је потребна додатна подршка били су активно укључени и подстицани да самостално изражавају своје идеје. Учесница је уочила да су сарадња, емпатија, међусобна подршка и поштовање различитости природно интегрисани у свакодневну наставу. Ове праксе пружиле су конкретне идеје за јачање социјалних и комуникационих вештина и стварање безбедног и инклузивног окружења за учење у матичној школи.

Дигиталне компетенције развијане су кроз посматрање широке и сврсисходне употребе таблета, рачунара, образовних апликација, онлајн ресурса, видео-материјала и PowerPoint презентација. Ученици су користили дигиталне алате за истраживање, креирање, представљање и размену информација, док су наставници интегрисали технологију у наставу језика, историје, географије и информатике. Посебно вредан пример била је активност из историје у којој су ученици радили у групама и припремали дигиталне презентације о аспектима Другог светског рата, при чему су делили улоге говорника, аутора визуелног садржаја и организатора дигиталних материјала. Ова активност истовремено је развијала дигиталну писменост, лидерство, тимски рад, креативност и иницијативу.

Предузетничке компетенције развијане су кроз практичне активности, решавање проблема и пројектни рад. На техничком образовању ученици су од идеје долазили до функционалног производа, развијајући креативност, прецизност, планирање и одговорност. У активности повезаној са припремом хране ученици су планирали и припремали оброк у оквиру задатог буџета, делили одговорности, управљали ресурсима и доносили заједничке одлуке. Учесница је такође

посматрала и учествовала у предузетничкој пословној игри у којој су ученици осмишљавали концепте ресторана, одређивали циљне групе, развијали понуду и стратегије одређивања цена и представљали своје пословне моделе. Ове активности показале су да се предузетништво може успешно развијати кроз свакодневне ситуације, креативност, финансијску свест, тимски рад и искуствено учење.

Еколошка свест је јачана током посете Шенбруну и његовим вртовима, где су ученици истраживали однос између културног наслеђа, зелених површина и одговорног односа према животној средини. Активност је подстакла размишљање о одрживом развоју, очувању природног и културног наслеђа и одговорном понашању у свакодневном животу. Учесница је препознала могућности за интегрисање еколошких тема у језик, књижевност и интердисциплинарни пројектни рад.

Мобилност је такође ојачала педагошке и дидактичке компетенције кроз посматрање интердисциплинарне наставе. Школска пракса повезивања историје, географије, језика, математике, природних наука, информатике и практичне наставе показала је вредност функционалног знања и учења у контекстима из реалног живота. Учесница је стекла идеје за интегрисање вишејезичности, дигиталног приповедања, пројектног рада, сарадничког учења и интеркултурних садржаја у наставу српског језика и књижевности.

Мобилност је резултирала конкретним активностима које су уследиле након ње. Учесница је наставила међународну сарадњу кроз eTwinning пројекат „AI Tales: Cultural Stories with Artificial Intelligence“, у који су ученици укључени кроз повезивање књижевности, културног наслеђа, креативног изражавања и одговорне употребе дигиталних и AI алата. Стечена знања и примери добре праксе биће такође подељени са колегама путем стручних састанака и школских активности.

У целини, планирани исходи учења су успешно остварени. Мобилност је ојачала професионалне, језичке, дигиталне, социјалне, интеркултурне, еколошке и предузетничке компетенције учеснице и пружила применљиве примере савремене европске образовне праксе. Доприносила је интернационализацији школе, наставку сарадње са европским партнерима и директно подржала дугорочне циљеве Еразмус плана.

ПОСМАТРАЊЕ РАДА У МАНИАГУ, ИТАЛИЈА, ОД 23. ДО 27. ФЕБРУАРА 2026. ГОДИНЕ
у школи Istituto Evangelista Torricelli, Maniago, Italia

Драгана Милићевић

Током Erasmus+ мобилности у оквиру активности посматрања рада у Instituto Evangelista Torricelli у Манијагу, Италија, Драгана Милићевић, наставница музичке културе, имала је прилику да посматра широк спектар наставних пракси и упореди италијански образовни систем са системом у својој матичној школи. Мобилност је била посебно значајна за њен професионални развој, јер је пружила нове идеје за развијање креативности, комуникације, сарадње и социјалних вештина ученика кроз музичке и интердисциплинарне активности. Такође је директно допринела циљевима Еразмус плана школе: развоју страних језика, дигиталних компетенција, еколошке свести, предузетништва и социјалне инклузије.

Значајан део мобилности био је усмерен на активно учење усмерено на ученике. Посматрала је часове енглеског, шпанског и француског језика, физике, математике, историје, природних наука, физичког васпитања и професионалног усмеравања, на којима су ученици подстицани да дискутују, истражују, решавају проблеме, раде у групама и самостално изводе закључке. Дигитални алати су редовно интегрисани у наставу. Mentimeter је коришћен током интерактивног часа енглеског језика о Џејмсу Џојсу, док су у различитим предметима коришћени презентације, видео-записи, дигитални квизови, лаптопови, паметне табле и други мултимедијални ресурси. Посебно инспиративан био је час историје који је користио CLIL и TEAL приступе, током којег су ученици учили о положају жена у Атини и Риму, истовремено комуницирали на енглеском језику и решавали интерактивни дигитални квиз. Ови примери су показали како технологија може учење учинити активнијим, инклузивнијим и мотивишућим.

Мобилност је значајно ојачала њене компетенције из области страних језика и интеркултурне комуникације. Са италијанским колегама комуницирала је углавном на енглеском језику и стекла веће самопоуздање у професионалној комуникацији. Такође је посматрала часове шпанског, француског, италијанског и енглеског језика, на којима је учење језика било повезано са књижевношћу, визуелним уметностима, историјом и свакодневном комуникацијом. Час француског језика заснован на сликама показао је како уметничка дела могу постати полазиште за развој језика. Овај интердисциплинарни приступ посебно је релевантан за њену наставу, јер може повезивати музику са књижевношћу, визуелним уметностима, историјом и страним језицима приликом обраде различитих уметничких периода, стилова и културних контекста.

Образовање за заштиту животне средине било је још један важан аспект мобилности. Посматрала је часове природних наука који су обухватали експерименте из физике, хемије, биологије и екологије, укључујући анализу воде и стена и посматрање под микроскопом. Последњег дана ученици су истраживали узорке воде и припремали презентације о заштити екосистема, очувању водних ресурса и одржавању система за снабдевање водом. Школа такође сарађује са локалним компанијама у области практичног еколошког образовања. Посете језеру Барчис и околном природном окружењу додатно су показале снажну повезаност образовања, локалне заједнице и заштите животне средине. Ова искуства пружила су јој идеје за интегрисање еколошких тема у интердисциплинарне музичке и пројектне активности.

Мобилност је пружила и вредне примере развоја предузетничких и компетенција повезаних са професионалним развојем. Током часова професионалног усмеравања ученици су истраживали различите образовне путеве и занимања, размишљали о својим интересовањима и способностима и разговарали о стереотипима у вези са „мушким“ и „женским“ занимањима. Посета Школи мозаика у Спилимбергу била је посебно инспиративна јер је креативни рад ученика био повезан са практичним вештинама, уметничком продукцијом и могућностима професионалног развоја. Ово искуство дало јој је нове идеје за увођење креативних предузетничких активности и повезивање уметничког изражавања са применом у реалном животу.

Најдиректније релевантно искуство за њен професионални развој било је посматрање музичке секције школе. Око 15 ученика добровољно је свирало различите инструменте, углавном удараљке и гитаре, док су сви ученици учествовали и као вокални извођачи. Заједно са наставником бирали су песме и редовно вежбали, док су ученици различитог узраста, одељења и националности заједно радили и дружили се. Наставник је користио програм Sibelius за припрему аранжмана за инструменте. Посебно је била импресионирана атмосфером сарадње, толеранције и припадности. Ученици су музицирање описивали као опуштајуће и важно за њихов друштвени живот. Поређење ове праксе са њеним сопственим искуством у хору и ансамблском раду дало јој је нове идеје за јачање тимског рада, емпатије, комуникације и инклузије кроз музику. Такође је препознала потенцијал телесних удараљки и сарадње са физичким васпитањем као додатног начина за развој ритма, координације и социјалних вештина.

Мобилност је показала да активно учење, дигитални алати, интердисциплинарна настава, практичне активности и сарадња могу значајно повећати мотивацију и самосталност ученика. Драгана Милићевић планира да стечене идеје пренесе у своју наставу кроз више сарадничких музичких активности, интердисциплинарних пројеката, дигиталних ресурса, телесних удараљки, повезивања са другим предметима и активности које подстичу ученике да стварају, изводе и промишљају. Искуство ће такође поделити са колегама кроз стручне разговоре и активности дисеминације у школи, доприносећи ширем утицају и одрживости Erasmus+ пројекта.

Милош Дедеић

Током Erasmus+ мобилности у оквиру активности посматрања рада у Instituto Evangelista Torricelli у Маниагу, Италија, Милош Дедеић, наставник физике и информатике, стекао је драгоцен увид у организацију италијанског образовног система и савремене приступе настави. Мобилност је директно допринела циљевима Еразмус плана школе, посебно развоју дигиталних и језичких компетенција, еколошке свести, предузетништва, социјалних вештина и активног учења. Посматрајући часове различитих предмета, могао је да упореди образовне праксе и препозна методе применљиве у сопственој настави.

Као наставник физике, посебно је био инспирисан интегрисаном наставом природних наука, која је повезивала физику, хемију, биологију, екологију и геологију кроз практичне експерименте. Ученици су истраживали Архимедов принцип, површински напон и понашање течности различитих густина, симулирали вулканску ерупцију, испитивали стене и биолошке узорке под микроскопом и анализирали слатку и слану воду на присуство микроорганизама. Посебно га је импресионирао нагласак на учењу кроз истраживање и експериментисање. Школа такође пружа специјализовану обуку за испитивање воде и сарађује са локалним компанијама, омогућавајући ученицима да стекну практично искуство и професионалне квалификације. Овакав приступ показао је снажну повезаност теоријског знања, практичних вештина, одговорности према животној средини и будућег запошљавања.

Образовање за заштиту животне средине било је један од најважнијих елемената мобилности. Током часова биологије и природних наука ученици су анализирали екосистеме, узорке воде и мере заштите природних ресурса. Подстицани су да препознају реалне еколошке проблеме и предлажу решења кроз групни рад и презентације. Посете језеру Барчис и околном природном окружењу додатно су показале значај који се придаје заштити животне средине и одрживом развоју. Милош је препознао потенцијал за преношење сличних пројектних и експерименталних активности у сопствену наставу, посебно повезивањем физике и информатике са еколошким темама и проблемима из реалног живота.

Дигиталне компетенције биле су још један важан исход учења. Током часова информатике ученици су самостално обрађивали и анализирали податке и припремали презентације користећи дигиталне алате. Такође је посматрао употребу мултимедијалних презентација, интерактивних табли, дигиталних квизова и технологијом обогаћене наставе у физици, историји, енглеском језику и другим предметима. CLIL и TEAL час о положају жена у античкој Грчкој и Риму био је посебно вредан, јер су ученици истовремено користили дигиталне алате и енглески језик за истраживање садржаја. Ови примери су продубили његово разумевање начина на који дигитална технологија може подржати активно учење, самостално истраживање, сарадњу и оцењивање.

Мобилност је такође допринела развоју његових језичких и интеркултурних компетенција. Са италијанским колегама комуницирао је на енглеском језику и посматрао часове енглеског, шпанског, француског и италијанског језика. Посебно је ценио часове у којима је учење језика било повезано са књижевношћу, уметношћу, науком и савременим темама. На часу енглеског језика дебата је подстицала ученике да изразе и бране своје ставове, док су на часовима природних наука презентације реализоване на енглеском језику. Ове праксе показале су како се страни језици могу интегрисати у различите предмете и користити као аутентична средства комуникације и учења.

Предузетништво и професионално усмеравање такође су били снажно заступљени. Посматрао је практичну предузетничку активност у музеју, где су ученици радили на изради дршке за нож и развијали практичне и мануелне вештине повезане са локалном индустријом. Часови професионалног усмеравања подстицали су ученике да анализирају своје способности и интересовања и размишљају о будућим образовним и професионалним путевима. Повезаност

школе, практичне обуке и локалних компанија представљала је вредан пример начина на који образовање може припремити ученике за реалне професионалне изазове и развијати иницијативу, одговорност и вештине решавања проблема.

Социјалне и комуникационе вештине развијане су кроз сарадничке активности усмерене на ученике. Часови математике били су усмерени на решавање проблема и сарадњу, док су дебате подстицале ученике да износе аргументе, слушају друге и развијају критичко мишљење. Часови физичког васпитања промовисали су тимски рад, дисциплину и међусобно поштовање. Током часа музике посматрао је школски бенд у којем су ученици различитог узраста и порекла заједнички креативно радили. Посета Школи мозаика у Спилимбергу додатно је показала како уметнички рад може допринети креативности, културном идентитету и развоју предузетништва.

Мобилност је ојачала педагошке, дигиталне, комуникационе и интеркултурне компетенције Милоша Дедејића и проширила његово разумевање иновативних метода наставе. Он намерава да стечена знања пренесе кроз више експерименталних и пројектних активности у физици и информатици, већу употребу дигиталних алата, интердисциплинарне пројекте, еколошке теме и активности које подстичу ученике да истражују, сарађују и самостално долазе до закључака. Искуство и примери добре праксе биће подељени са колегама кроз професионалну размену и активности дисеминације у школи, доприносећи одрживости и ширем утицају Erasmus+ пројекта.

Дејан Марковић

У оквиру Erasmus+ пројекта, Дејан Марковић, наставник физичког и здравственог васпитања, учествовао је у мобилности посматрања рада у Istituto Evangelista Torricelli у Манијагу, Италија, од 22. до 27. фебруара 2026. године. Главна сврха мобилности била је упознавање са организацијом наставе у италијанском образовном систему, посматрање примера добре праксе и савремених наставних метода и даље развијање професионалних компетенција кроз директно посматрање и размену са италијанским колегама.

Током мобилности Дејан Марковић имао је прилику да посматра часове енглеског, шпанског и француског језика, математике, историје, природних наука, предузетништва и професионалног усмеравања. Посебно га је импресионирала савремена организација наставе, добро опремљене учионице, лабораторије и простори за практичан рад, као и честа употреба дигиталних алата, интерактивних метода и сарадничког учења. Часови природних наука били су посебно вредни јер су ученици повезивали знања из физике, хемије, биологије и екологије кроз експерименте и истраживачке активности. Овај приступ показао је како интердисциплинарно учење може повећати самосталност, мотивацију и практично разумевање ученика.

Као наставник физичког и здравственог васпитања, Марковић је посебну пажњу посветио организацији спортског образовања. Школа пружа одличне услове за физичке активности, укључујући више спортских хала, простор за фитнес, базен и приступ спортском центру у сарадњи са локалном заједницом. Посматрао је часове атлетике, фитнес тренинга и стреличарства. Уочио је висок ниво дисциплине, одговорности и самосталности ученика, као и нагласак на функционалним способностима, правилним техникама кретања и индивидуалном напредовању. Могућност да

ученици спортског програма користе базен и спортски центар као део практичне наставе била је посебно значајна. Ова запажања пружила су Марковићу идеје за диверсификацију часова физичког васпитања, повећање мотивације ученика и увођење разноврснијих облика физичке активности.

Мобилност је такође пружила увид у снажну повезаност образовања, локалне заједнице и привреде. Посебно занимљив пример била је посета Музеју ножева у Маниагу, где су ученици учествовали у предузетничкој радионици повезаној са традиционалном индустријом производње ножева у овом граду. он је заједно са ученицима учествовао у практичној активности склапања дрвених модела ножева. Ово искуство показало је како школе могу повезати теоријско знање, практичне вештине, локалну традицију и предузетништво, истовремено развијајући тимски рад и свест ученика о свету рада.

Еколошка свест била је још један важан аспект мобилности. Кроз часове природних наука, посете локалним природним подручјима и посматрање организације јавних простора, Марковић је стекао боље разумевање начина на који се заштита животне средине може интегрисати у образовање и повезати са свакодневним животом. Мобилност је такође ојачала његове интеркултурне и комуникационе вештине кроз сарадњу са италијанским наставницима и ученицима и посете Венецији, Удинама, Трсту, Љубљани, Пофабру и језеру Барчис.

Мобилност је допринела развоју Марковићевих педагошких, методичких, дигиталних, комуникационих, интеркултурних и тимских компетенција. Пружила му је нове идеје за организацију наставе физичког и здравственог васпитања, посебно кроз употребу различитих спортских објеката, практичних активности, рада у малим групама и приступа усмерених на индивидуални напредак ученика.

Стечена знања и примери добре праксе биће пренети у његову наставу кроз разноврсније активности физичког васпитања усмерене на ученике, већу употребу сарадничког рада и нове приступе мотивисању ученика да се баве спортом и одржавају активан начин живота. Искуство ће такође допринети циљевима школе у оквиру Erasmus+ програма који се односе на социјалне вештине, дигиталне компетенције, еколошку свест, предузетништво и међународну сарадњу. Марковић ће стечена искуства и примере добре праксе поделити са колегама, доприносећи ширем утицају и одрживости Erasmus+ мобилности.

Јелена Ристовић

Јелена Ристовић, наставница физичког и здравственог васпитања, учествовала је у мобилности посматрања рада у Istituto Evangelista Torricelli у Манијагу, Италија, од 22. до 27. фебруара 2026. године. Мобилност је пружила прилику за упознавање са организацијом наставе у италијанском образовном систему, размену примера добре праксе и развој професионалних, дигиталних, комуникационих и интеркултурних компетенција.

Током првог дана упознала се са организацијом школе која обједињује опште средње и стручно образовање ученика узраста од 14 до 19 година. Посматрала је савремене учионице, лабораторије и просторе за практичну и дуалну наставу, посебно у областима механике и електронике. Употреба дигиталних алата, интерактивних метода наставе и активности усмерених на ученике била је видљива на бројним часовима. Посебно је значајан био интегрисани час природних наука, на којем су ученици кроз експерименте и истраживачке задатке повезивали физику, хемију, биологију, геологију и екологију. Ово је показало значај интердисциплинарног учења и активног учешћа ученика.

Као наставница физичког и здравственог васпитања, посебну пажњу је посветила организацији спортског образовања. Посматрала је час са ученицима спортског програма, током којег су оцењивани скок увис и стреличарство. Час је показао како се две различите спортске активности могу успешно комбиновати у оквиру једног часа и како ученици могу развијати различите физичке способности, укључујући координацију, снагу, прецизност и концентрацију. Школа има више добро опремљених спортских хала, простор за фитнес, базен и приступ општинским спортским објектима. Релативно мале групе ученика омогућавају наставницима да пруже индивидуалну пажњу, прате напредак и обезбеде безбедно и правилно извођење активности. Посебно је импресионирала дисциплина, самосталност ученика и њихова способност да мирно и одговорно прате упутства.

Последњег дана такође је посматрала часове физичког васпитања који су одржани на базену у спортском центру који школа изнајмљује. Ученици спортског програма добијају теоријску припрему након које следи неколико недеља практичне обуке. Овај модел пружио јој је корисне идеје о повезивању теоријског знања са практичним искуством и коришћењу различитих спортских објеката за обогаћивање наставног програма. Посматрани приступи могу се прилагодити условима сопствене школе кроз разноврсније активности, рад у малим групама и већи нагласак на индивидуалном напредовању и мотивацији.

Мобилност је такође пружила вредне примере интердисциплинарне и иновативне наставе. Посматрала је часове на којима су коришћени CLIL и TEAL приступи, дигиталне презентације, интерактивне табле, квизови и мултимедијални материјали. На историји су ученици обрађивали положај жена у античкој Грчкој и Риму, док је провера знања реализована на енглеском језику путем дигиталног квиза. Часови природних наука повезивали су теоријско знање са експериментима и еколошким питањима. Часови страних језика такође су повезивали књижевност, уметност и комуникационе вештине, показујући значај страних језика и интеркултурног учења.

Предузетништво је представљено кроз практичну радионицу у Музеју ножева у Манијагу, где су ученици упознали традиционалну локалну индустрију производње ножева и учествовали у склапању дрвених модела ножева. Ова активност показала је како се образовање може повезати са локалним наслеђем, практичним вештинама, предузетништвом и светом рада. Активности професионалног усмеравања додатно су показале значај помагања ученицима да доносе информисане одлуке о даљем образовању и будућим занимањима.

Co-funded by the European Union

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

Мобилност је такође ојачала социјалне и интеркултурне компетенције кроз сарадњу са италијанским наставницима и ученицима и посете Пофабру, језеру Барчис, Венецији, Удинама, Трсту и Љубљани. Посебно је био значајан снажан нагласак на заштити животне средине и очувању природног и културног наслеђа, што се добро повезује са циљем школе у оквиру Erasmus+ програма који се односи на развој еколошке свести.

Мобилност је допринела унапређивању њених педагошких и методичких компетенција, дигиталних вештина, комуникације и тимског рада, као и интеркултурних и предузетничких компетенција. Стекла је нове идеје за организацију наставе физичког и здравственог васпитања кроз различите спортске активности, практичну обуку, коришћење различитих објеката и приступе усмерене на индивидуални развој ученика.

Стечена знања и примери добре праксе биће пренети у њену наставу кроз разноврсније активности физичког васпитања усмерене на ученике, већу употребу сарадничког рада и иновативне приступе мотивисању ученика да учествују у спорту и одржавају здрав и активан начин живота. Она ће такође поделити своје искуство са колегама, доприносећи дисеминацији и одрживости Erasmus+ пројекта и остваривању циљева школе у оквиру Erasmus+ акредитације.

Милан Вучетић

Милан Вучетић, наставник историје, учествовао је у мобилности посматрања рада у Istituto Evangelista Torricelli у Манијагу, Италија, од 22. до 27. фебруара 2026. године. Главни циљеви мобилности били су посматрање организације наставе у италијанском образовном систему, размена примера добре праксе и развој професионалних компетенција кроз непосредно посматрање савремених наставних приступа.

Током мобилности Вучетић се упознао са школом која обједињује опште средње и стручно образовање. Посебно су га импресионирали савремени услови, добро опремљене учионице и лабораторије, као и повезаност теоријског и практичног образовања. Употреба дигиталних алата, мултимедијалних ресурса, интерактивних метода и активности усмерених на ученике била је присутна у свим посматраним часовима.

Као наставник историје, Вучетић је посебно био заинтересован за интердисциплинарну наставу. Током часа енглеског језика заснованог на делу Џејмса Џојса посматрао је како се књижевни садржај може повезати са културним и историјским контекстом, истовремено развијајући критичко мишљење и комуникационе вештине ученика. Час природних наука пружио је одличан пример учења кроз рад, јер су ученици повезивали знања из физике, хемије, биологије, геологије и екологије кроз експерименте и истраживачке активности. Препознао је применљивост овог приступа у настави историје кроз рад са историјским изворима, симулације, истраживачке задатке и пројектно учење.

Други дан пружио је вредне примере наставе страних језика и CLIL приступа. Ученици су развијали језичке компетенције радећи са књижевним, уметничким и културним садржајима. За њега је ово представљало користан модел за интегрисање историјских и културних тема у учење страних језика и истовремено јачање предметних и језичких компетенција.

Посебно значајно искуство био је час предузетништва одржан у локалном Музеју ножева у Маниагу. Активност је повезала образовање са локалном историјом, традицијом, културним наслеђем и економијом. Ученици су се упознали са традиционалном индустријом производње ножева и учествовали у практичној радионици.

Трећег дана Вучетић је посматрао часове које су карактерисали активно учешће ученика, партнерски однос наставника и ученика, презентације и развој комуникационих и говорничких вештина. Час природних наука о генетици реализован је у потпуности на енглеском језику, показујући висок ниво језичке компетенције ученика и могућности интердисциплинарне наставе. Ови приступи пружили су корисне идеје за развој аргументације, презентационих и дебатних вештина на часовима историје.

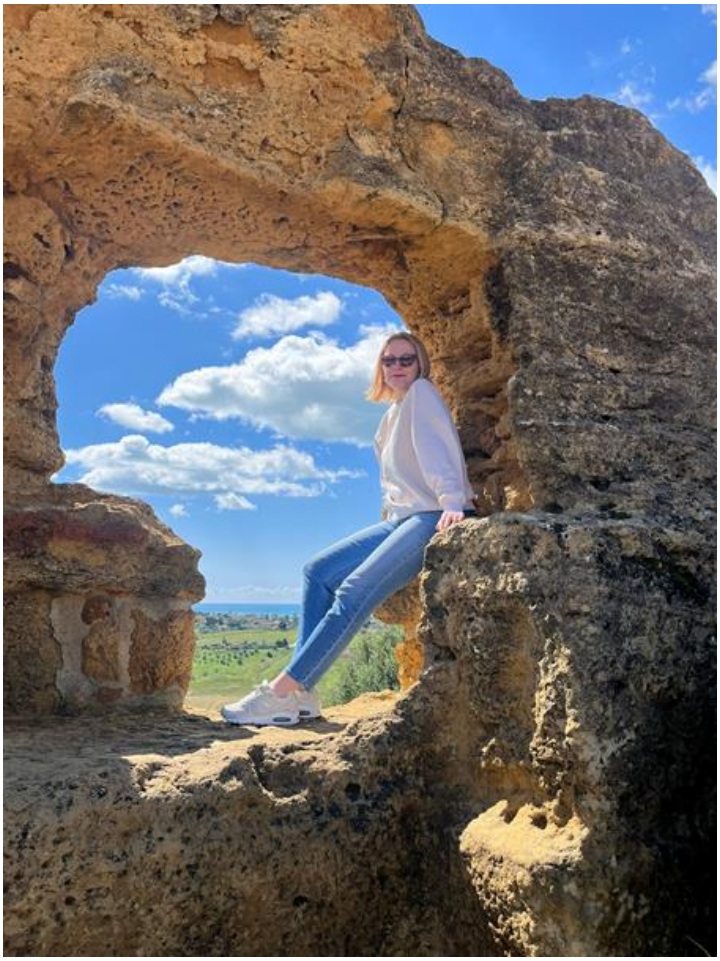
Посебно вредни били су часови историје посматрани четвртог и петог дана. CLIL и TEAL (наставу обогаћену технологијом и усмерену на активно учење) методе коришћене су за обраду положаја жена у античкој Грчкој и Риму. Дигитални алати и квизови били су укључени у процес провере знања, чинећи историјске садржаје интерактивнијим и релевантнијим ученицима. Посебно су га импресионирали активна улога ученика, динамична организација часова и ефикасна интеграција технологије у наставу историје. Ови примери подржаће његов даљи развој дигиталних приступа и наставе усмерене на ученике.

Мобилност је такође допринела развоју комуникационих и интеркултурних компетенција кроз сарадњу са италијанским наставницима и ученицима и посете Пофабру, језеру Барчис, Спилимбергу и Удинама. Снажна повезаност образовања, локалних традиција, културног наслеђа и еколошке свести пружила је додатни увид у италијански приступ образовању и животу локалне заједнице.

Мобилност је допринела унапређивању његових педагошких и методичких компетенција, дигиталних, комуникационих и социјалних вештина, као и интеркултурне свести. Стекао је практично искуство у примени CLIL, TEAL, пројектног и истраживачки оријентисаног учења и препознао начине на које се ови приступи могу прилагодити настави историје.

Стечена знања и примери добре праксе биће пренети у његову наставу кроз већу употребу дигиталних алата, интерактивних активности, историјских извора, истраживачких задатака, презентација и дебата. Он ће такође поделити своје искуство са колегама, доприносећи дисеминацији и остваривању циљева школе у оквиру Erasmus+ програма који се односе на дигиталне вештине, стране језике, социјалне компетенције, предузетништво и еколошку и културну свест.

ПОСМАТРАЊЕ РАДА У ГЕЛИ, СИЦИЛИЈА, ОД 16. ДО 20. МАРТА 2026. ГОДИНЕ у школи Istituto Comprensivo Statale "Salvatore Quasimodo" Sicilia, Italia

Светлана Керечки

Светлана Керечки, наставница хемије, учествовала је у мобилности посматрања рада у Istituto Comprensivo Statale „Salvatore Quasimodo“ у Ђели, на Сицилији, у Италији, од 16. до 20. марта 2026. године. Мобилност је окупила наставнике и ученике из Италије, Србије и Француске и пружила драгоцену прилику за професионални развој, интеркултурну размену и размену иновативних наставних пракси.

Од самог почетка мобилности, посебно су је импресионирали гостопримство, организација и тимски рад италијанског Erasmus+ тима. Свечана церемонија отварања, која је укључивала наступе школског оркестра и плесне групе и интонирање химни земаља учесница, показала је значај који школа придаје културном идентитету, међународној сарадњи и учешћу ученика.

Као наставница хемије, посебну пажњу је посветила настави природних наука. За разлику од српског наставног програма, у којем се природне науке изучавају као одвојени предмети,

италијанска школа их обједињује у оквиру предмета Science, омогућавајући ученицима да повезују хемију, биологију, екологију и географију. Посебно је ценила практичну и еколошку усмереност наставе. Ученици су учествовали у еколошкој активности организованој у сарадњи са удружењем Plastic Free, током које су чистили локалну плажу и учили да препознају различите врсте отпада и разумеју њихов утицај на морски биодиверзитет. Активност је повезала научна знања са практичним радом, грађанском одговорношћу, тимским радом и еколошком свешћу. Она је препознала сличне активности, као што су чишћење и уређење обале Ибра или школског окружења, као вредне могућности за будућу примену у сопственој школи.

Још једно значајно искуство била је посета заштићеном природном подручју Врт Колимбетре. Ученици су учили о медитеранским биљним врстама, аутохтоним сортама цитруса и маслина и значају очувања биодиверзитета и природних ресурса. Такође су истраживали како заштићено природно и историјско подручје може постати одржива туристичка атракција без нарушавања екосистема, чиме су повезали еколошко образовање са предузетништвом. Кроз уметничку активност коришћења семенки за израду мозаика ученици су додатно повезали биологију, екологију и уметност, показујући вредност интердисциплинарног учења.

Посета језеру Бивијере ди Гела пружила је још једну прилику за проучавање биодиверзитета и утицаја људске активности на екосистеме. Ове активности су ојачале њено разумевање начина на који се еколошке теме могу обрађивати кроз непосредно посматрање и теренски рад, чинећи научна знања смисленијим и подстичући ученике да постану одговорни грађани.

Такође је посматрала иновативне приступе у музици, информатици, роботици и физичком васпитању. Час музике показао је како се креативност, емоционална писменост и тимски рад могу развијати без скупе опреме. Посебно инспиративан био је школски оркестар, у којем ученици током ваннаставних активности уче да свирају инструменте и развијају дисциплину, одговорност и сарадњу. На информатици су ученици користили дигитални алат MetaSteps за израду фото-галерије и виртуелне туре кроз историју Ћеле, радећи у мешовитим италијанско-српским паровима. Роботичке активности са LEGO елементима додатно су развијале дигиталне компетенције, решавање проблема и тимски рад.

Часови италијанског, енглеског и француског језика били су усмерени на комуникацију и функционалне језичке вештине. Међународно окружење омогућило је ученицима и наставницима да природно користе више језика у реалним животним ситуацијама, јачајући компетенције из области страних језика и интеркултурну комуникацију. Историјско-географска потрага за благом кроз Ћелу, реализована у мешовитим групама италијанских, српских и француских ученика, додатно је развијала сарадњу, комуникацију, решавање проблема и самопоуздање.

Мобилност је такође обухватила посете Долини храмова у Агрињенту, Музеју грчких артефаката и другим локалитетима, што је учесницима омогућило непосредно упознавање са културним и природним наслеђем Сицилије. Неформалне активности, заједнички оброци и друштвена окупљања додатно су допринели интеркултурном разумевању и јачању односа међу учесницима.

Co-funded by the European Union

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

Мобилност је значајно допринела њеном професионалном развоју, посебно у областима интердисциплинарног и искуственог учења, еколошког образовања, дигиталних компетенција, комуникације и тимског рада. Ојачала је њену свест о значају повезивања научних знања са ситуацијама из реалног живота, активностима локалне заједнице и одрживим развојем.

Стечени примери добре праксе биће пренети у њену наставу кроз практичније и интердисциплинарне активности из природних наука, еколошке пројекте, теренски рад и повећану употребу дигиталних алата. Она ће своје искуство поделити са колегама и подстицати активности које повезују хемију и друге природне науке са екологијом, грађанском одговорношћу, предузетништвом и укључивањем локалне заједнице, чиме ће допринети остваривању циљева школе у оквиру Erasmus+ акредитације.

Тања Радовић, Еразмус+ координатор

